Lausunto
VATT/277/07.01/2019

11.11.2019

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Hallituksen esitys HE 66/2019 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen ja valmisteverotuslain 5 §:n muuttamisesta

Veronkorotuksella tavoitellaan verotuottojen kasvua ja liikenteen polttoaineverotuksen ympäristöohjauksen tason säilymistä sekä valmistautumista parafiinisen dieselöljyn verotuen poistamiseen.

Niin Suomen hiilineutraaliustavoite kuin Suomen EU-päästövähennysvelvoitteet päästökaupan ulkopuoliselle sektorille edellyttäisivät varsin mittavia päästövähennyksiä liikenteessä.

Polttoainevero on keskeinen ohjauskeino, jos liikennesektorin päästöjä halutaan vähentää kustannustehokkaasti. Polttoainevero vaikuttaa sekä siihen, kuinka paljon ja miten nykyisellä autokannalla ajetaan, että siihen, miten energiatehokkaita autoja kuluttajat ja yritykset hankkivat.

Polttoainevero on määrävero. Veron taso ei siis muutu polttoaineen hinnan muuttuessa. Siksi nimellistä veroa on tarpeen korottaa aika ajoin, mikäli veron reaalinen taso halutaan ylläpitää.

VATT katsoo, että polttoaineiden valmisteveron korottaminen siten, että veron reaalinen taso säilyy, on edellytys polttoaineveron ympäristöohjauksen tason säilyttämiselle nykyisellään.

VATT huomauttaa, että lakiesityksen taustalaskelmissa käytetty oletus veronkorotuksen täydellisestä läpimenosta hintoihin saattaa yliarvioida veronkorotuksen vaikutuksia kuluttajien ja yritysten polttoainekustannuksiin.

Polttoaineverojen hintavaikutuksia koskevat tutkimukset eivät ole kovin hyvin yleistettävissä eri maihin. VATT pitäisi parempana, että taustalaskelmissa hyödynnettäisiin Suomen aineistoilla tehtyjä tutkimuksia silloin kun sellaisia on saatavilla. Vuonna 2018 valmistuneessa valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminnan hankkeessa ”Studying fuel and car tax policies using microdata: evidence from Finland, Sweden and Norway” arvioitiin, että vuoden 2012 veronkorotuksen yhteydessä polttoaineveroista siirtyi hintoihin enimmillään 80 prosenttia, ei siis 100 prosenttia kuten taustalaskelmissa on oletettu.

VALTION TALOUDELLINEN TUTKIMUSKESKUS VATT
VATT INSTITUTE FOR ECONOMIC RESEARCH
PL/PO BOX 1279 (Arkadiankatu 7), FI-00101 Helsinki, FINLAND
PUH./TEL. +358 295 519 400 www.vatt.fi

Lisäksi veromuutoksen mahdollisia eriarvoistavia vaikutuksia on taustalaskelmissa arvioitu ainoastaan Tilastokeskuksen kulutustutkimuksen avulla. Kulutustutkimuksen aineisto on kuitenkin hyvin pieni. Kun yllä mainitussa valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminnan hankkeessa on vuonna 2018 erikseen selvitetty hyvin laajan ja kattavan aineiston avulla myös veronkorotuksen vaikutuksia eri tuloluokissa ja maaseutu-kaupunki-luokituksella, valmistelutyössä olisi hyvä ottaa tämä päätöksenteon tueksi tuotettu tieto käyttöön.

Anni Huhtala
ylijohtaja

Marita Laukkanen
tutkimusohjaaja, johtava tutkija

VALTION TALOUDELLINEN TUTKIMUSKESKUS VATT
VATT INSTITUTE FOR ECONOMIC RESEARCH
PL/PO BOX 1279 (Arkadiankatu 7), FI-00101 Helsinki, FINLAND
PUH./TEL. +358 295 519 400 www.vatt.fi